

Helen Fisher

Ver weg, dichtbij

Vertaald door Marion Drolsbach

UITGEVERIJ GLB

Het gedicht 'Hemel' op p. 92-93 komt uit *Rupert Brooke. Poëzie uit de Eerste Wereldoorlog, zijn leven en zijn gedichten*, vertaald en ingeleid door Fred van Enske, Boekenplan, 2013.

De strofen op p. 214 uit het gedicht 'Een afscheidsrede die rouwen verbiedt' van John Donne zijn vertaald door Willem van der Vegt (www.willemandervegt.nl) en zijn bewerkt door de vertaalster.

Colofon

Copyright © 2022 voor deze uitgave

Uitgeverij Grote Letter Bibliotheek Deventer

ISBN 9789036439923

NUR 302

Gedrukt op papier met FSC-certificaat

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Uitgeverij Grote Letter Bibliotheek, Postbus 583, 7400 AN Deventer

Deze uitgave kwam tot stand in samenwerking met Ambo|Anthos uitgevers, Amsterdam

© 2021 Spacehopper Limited

© 2021 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*, Amsterdam en Marion Drolsbach

Oorspronkelijke titel *Space Hopper*

Oorspronkelijke uitgever Simon & Schuster UK Ltd

Alle rechten voorbehouden

Voor meer informatie of bestellen

www.boekenmetgroteletters.nl

**Dit verhaal is voor mijn kinderen,
Cleo en Dylan,
die goed, lief, slim en grappig zijn.
Ik hou van jullie.**

Het verlies van mijn moeder is als een ontbrekende tand: een afwezigheid die ik de hele tijd kan voelen, maar die ik kan verbergen zolang ik mijn mond niet opendoe. En daarom praat ik zelden over haar.

Het is een verdrietige ervaring om mijn ongelofelijke verhaal mee te beginnen, maar begrijp me niet verkeerd: ik hou van mijn leven. Ik ben een doodgewone vrouw van in de dertig met twee dochters en een man, Eddie, die een opleiding tot predikant volgt. Hij schijnt te denken dat ik de ideale predikantenvrouw zal zijn, maar ik weet niet of ik de uitdaging aankan. Vergeleken bij mijn man ben ik zogezegd rationeler, een beetje wetenschappelijker ingesteld. Maar na wat ik heb meegemaakt, zou ik overal in moeten kunnen geloven.

Eddie zegt dat ik over alle noodzakelijke kwaliteiten beschik, en ik geef toe dat ik mezelf een goed mens vind. Je kunt me bijvoorbeeld alles vertellen zonder dat ik over je oordeel, en als ik onwillekeurig een wenkbrauw optrek, dan is dat inwendig, om je gevoelens te sparen. En ik lieg nooit. Ik ben altijd volkomen eerlijk

geweest tegen Eddie; dat is gewoon zo tussen ons: geen enkele leugen. Tot nu.

Nu ben ik een leugenaar. Nu ben ik een dief.

En ik kan niet eens meer met goed fatsoen zeggen dat ik normaal ben. Of dat zo is mag je zelf uitmaken. Liegen tegen mijn man vind ik verschrikkelijk en ik zou er dolgraag mee willen stoppen, maar leugens zijn net tenen: waar er één is, zijn er altijd een paar andere in de buurt. De grootste bekentenis die ik heb, is dat ik mijn moeder heb opgezocht en daarover heb gelogen, maar ik heb ook schrammen en littekens opgelopen, en daar heb ik ook over gelogen – over zoveel dingen. Als ik Eddie de waarheid zou vertellen, zou hij het proberen te begrijpen omdat hij een goede man is. Maar logisch gezien – *logisch gezien* – zal hij waarschijnlijk eerder denken dat ik gek ben.

Misschien is dat niet eerlijk tegenover hem, want ook al hou ik van mijn man en heb ik hem nodig, hij houdt ook van mij en heeft mij nodig, en in de afgelopen maanden ben ik iets belangrijks gaan beseffen. Ik kan Eddie niet vertellen wat er allemaal is gebeurd, ook al wil ik dat nog zo graag. Niet omdat hij me niet zou geloven, maar omdat hij me misschien juist wel gelooft.

En als Eddie me gelooft, zal hij proberen me tegen te houden.

Ik zal uitleggen hoe het begon, al vraag ik me af waar het begin eigenlijk is. De tijd is niet zo makkelijk te begrijpen als ik vroeger dacht.

De foto en de doos waren het uitgangspunt van mijn verhaal, maar o jee, nu zeg ik 'uitgangspunt' en dat is hetzelfde als het begin. Laten we één ding afspreken: ik zou kunnen filosoferen over 'het begin' en wat dat werkelijk betekent, maar daar wil ik het nu niet over hebben, en ik snap dat je niet van de situatie op de hoogte bent, dus laten we die discussie uitstellen (die komt later alsnog aan de orde, dat verzeker ik je). Laten we het hierop houden: het logische uitgangspunt voor mijn verhaal is de foto.

Het is zo'n foto die miljoenen mensen in hun bezit hebben. Je kunt hem tegenkomen in een boek dat je al jaren niet had opengeslagen, of misschien valt hij uit een oud fotoalbum omdat hij niet meer goed plakt. Ik wed dat je er vast wel een ergens in een schoendoos hebt liggen, verborgen tussen al het andere levensafval: liefdesbrieven, ansichtkaarten en doopfoto's van onbekende baby's. De mijne viel uit

een kookboek. Een kookboek zonder plaatjes, maar met spetters op verschillende bladzijden met de meest geliefde recepten, chocoladevengen en een paar met de hand geschreven aantekeningen. Dit exemplaar was van mijn moeder, die een zoetekauw was. Vooral de bladzijde met chocoladebrownies zit onder de vlekken, evenals het recept voor *sticky toffee pudding*.

Het is een foto van mij. Achterop staat: FAYE, KERSTMIS 1977. Ik draaide hem om en van dertig jaar geleden keek mijn zesjarige ik me grijnzend aan. Blozende wangen, bruine ogen en warrige krullen. Op de foto zit ik in een doos, de doos van een *spacehopper* – een skippybal – en ik lijk zo op een pop dat ik voor hetzelfde geld op kerstochtend uit mijn verpakking kon zijn geklauterd. Ik heb een zacht uitziende roze ochtendjas aan met een rond kraagje, en de kerstboom achter me hangt vol met gekleurde lichtjes en engelenhaar. Ik zie er heel blij uit. Logisch. Ik was een kind, het was kerstochtend en mijn moeder nam die foto. Het moet een volmaakte, zorgeloze dag zijn geweest. Mijn moeder, die ik me nauwelijks kan herinneren, zou zich hebben gekoesterd in de blik vol liefde van dit kleine meisje. Mijn liefde. Ik tuurde ingespannen om te proberen voorbij de foto te zien,

om meer te zien dan de foto me kon tonen.

Ik werk bij het RNIB (het blindeninstituut, niet het RNLI, de reddingsmaatschappij), waar ik producten ontwerp voor mensen die slecht zien of blind zijn, en een jaar geleden deed ik onderzoek naar camera's, allemaal erg hightech. Ik werk samen met een blinde jongen – mijn vriend Louis – en hij nam deel aan de discussies over camera's van de toekomst en wat die zouden kunnen doen. Wat hij eigenlijk wilde, was een foto pakken en alles erin voelen, niet alleen wat je kunt zien, maar ook aan de achterkant. Hij zei dat hij zijn arm om de schouders van de mensen op de foto zou willen slaan en hij was ervan overtuigd dat dat ooit mogelijk zou zijn. Hij is altijd blind geweest en volgens mij denkt hij dat ziende mensen al veel meer uit een foto kunnen halen dan in werkelijkheid het geval is.

Maar ik snap wat hij bedoelt, want als ik kijk naar de foto van mij in de doos onder de boom, dan wil ik mijn hand erin steken en het gezicht van mijn moeder aanraken. Ze staat niet op de foto, maar toch is ze er. Ik wil haar ontzettend graag zien en aanraken. Ik wil er zo ontzettend graag in klimmen en een paar minuten met haar onder die kerstboom doorbrengen.

Goed, je weet dat ik lang geleden mijn moeder heb verloren en ik heb je verteld dat ik haar heb opgezocht en dat Eddie me zou tegenhouden als hij ervan op de hoogte was. Maar ik neem aan dat je ook weet dat Eddie er geen probleem mee zou hebben als ik haar op de begraafplaats zou bezoeken. Laat me alsjeblieft niet vallen als ik je vertel wat ik heb gedaan. Verplaats je in mijn situatie en stel je voor dat je het vertelt aan je partner of je baas of je beste vriend. Ik denk dat jij dan ook zou liegen, want als je bleef volhouden dat het de waarheid was, zouden ze je in een gesticht stoppen.

Ik aarzel voor het geval je me uitlacht of vriendelijk glimlacht, of achteruitdeinst en langzaam achter je naar de deurklink reikt. En ik wil beslist niet dat je dat doet. Ik wil dat je je gezicht in de plooi houdt, me recht in de ogen kijkt en zegt: 'Ga door', en als je dat doet, zal ik je de rest van mijn verhaal vertellen.

Ik ben op bezoek geweest bij mijn moeder, die gestorven is toen ik acht was, en dan heb ik het niet over het kerkhof, ik heb het over een bezoek in levenden lijve, op de thee met de koektrommel op tafel.

Zo, nu is het eruit, ik heb het gezegd. Als je weg wilt gaan, dan heb ik daar begrip voor.

De mensen om wie ik het allermeest geef zijn Esther en Evie. Daarna komt Eddie, maar zo eenvoudig is het niet, want Cassie en Clem, mijn beste vriendinnen, zijn er ook nog en zij zijn als zussen voor me; de zussen die ik nooit heb gehad, maar als ik ze had kunnen kiezen – of creëren –, dan waren zij het. Lang geleden, in een gesprek dat waarschijnlijk na twee uur 's nachts plaatsvond, hadden wij meiden het erover wie we de laatste reddingsboei zouden toewerpen als we op een zinkend schip waren en de rest, onder wie onze kinderen, al in het water lag. Toen ik aarzelde met antwoorden, kreeg ik allerlei beledigingen over me heen en werd er met kracht een kussen naar mijn hoofd geslingerd. Het is een natuurlijke reactie om de reddingsboei naar een van de kinderen te gooien, maar mijn redenering was: red het leven van degenen die jouw dierbaren kunnen redden. Ik gooide hem naar Eddie. 'En wij dan?!' had Clem gejammerd, en daarna vroeg ze naar wie ik de reddingsboei zou gooien als alleen Cassie en zij in het water lagen en – eerlijk waar – die vraag was veel moeilijker. Als je als tiener zonder echte familie op de universiteit meiden als Cassie en Clem leert kennen, nou, dan heb je opeens wél familie.